

OLAF v roku 2021: Odhaľovanie a prevencia podvodov

V roku 2021 Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) odporučil vymôcť viac ako pol miliardy EUR späť do rozpočtu EÚ. Úrad OLAF pokračoval v ochrane rozpočtu EÚ cez odhaľovanie a vyšetrovanie stále prispôsobivejších podvodníkov, či cez prácu na predchádzaní podvodov poškodzujúcimi miliardový Mechanizmus EÚ na podporu obnovy a odolnosti, a to napriek pretrvávajúcej pandémie a s ňou súvisiacim výzvam.

Dnes uverejnená správa úradu OLAF za rok 2021 odhaľuje nové trendy v podvodoch v širokej škále oblastí, a predstavuje vyšetrovania a operáciami s osobitným zameraním na podvody škodiace životnému prostrediu (napr. fiktívny projekt zalesňovania, alebo nezvládnutá výstavba vodovodného potrubia) ako aj na výrazné podvody v oblasti ciel a pašovania odpadu.

Pri príležitosti uverejnenia výročnej správy za rok 2021, generálny riaditeľ úradu OLAF Ville Itälä uviedol: „OLAF dosiahol minulý rok opäť vynikajúce výsledky vo vyšetrovaní a prispel k ochrane finančných záujmov EÚ aj tým, že odporučil vymôcť viac ako pol miliardy eur ušlých v dôsledku podvodov a nezrovnalostí.

Prevencia je najúčinnnejším nástrojom, ktorý máme, a je neoddeliteľnou súčasťou práce úradu OLAF a inštitúcií EÚ. Okrem svojich vyšetrovaní, OLAF v roku 2021 tiež prispel k vytvoreniu bezpečnostných záruk proti podvodom, ktoré by mohli poškodiť Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, v rámci ktorého sa na zabezpečenie zelenej a digitálnej transformácie Európy investuje viac ako 720 miliárd EUR. Podvody majú čoraz častejšie vedľajšie negatívne účinky na ľudské zdravie a bezpečnosť či na životné prostredie. Ako sa uvádza v správe úradu OLAF, tento aspekt je čoraz dôležitejší aj vzhľadom na navyšovanie financovania EÚ na podporu prechodu na zelené hospodárstvo.

Podvodníci sa aj ďalej usilovali využívať pandémiu COVID-19, a kým pozornosť všetkých bola upretá na zavádzanie očkovania, my sme upozornili na podvodníkov, ktorí sa pokúsili ponúknuť štátnym orgánom falošné vakcíny v hodnote viac ako 16 miliárd EUR.

Rok 2021 bol pre OLAF dôležitý aj preto, že sme intenzívne pracovali na príprave podrobných informácií, ktoré sme zaslali Európskej prokuratúre (EPPO). Naša práca na odhaľovaní podvodov je pre Európsku prokuratúru dôležitá. Na základe našich informácií otvorila Európska prokuratúra najmenej 85 prípadov. Všetky tieto činnosti nás intenzívne zamestnávali. Som hrdý na to, čo všetko robí OLAF pre Európanov.“

Výsledky vyšetrovania úradu OLAF v roku 2021:

- OLAF **uzavrel 212 vyšetrovaní** a vydal **294 odporúčaní** príslušným vnútroštátnym orgánom a orgánom EÚ.
- OLAF odporučil, aby sa do rozpočtu EÚ **vrátili prostriedky vo výške 527,4 miliónov EUR.**
- OLAF zahájil **vyšetrovanie 234 nových prípadov** na základe **1 110 prijatých oznámení a analýz** vypracovaných expertmi úradu OLAF.

Podvodníci naďalej profitovali z pandémie a stali sa ešte sofistikovanejšími a prispôsobivejšími. Pokiaľ ide o výdavky, najznepokojivejším javom bola infiltrácia zločineckých skupín cez administratívne nezrovnalosti, akými sú duplicitné financovanie, konflikt záujmov, manipulácia verejných súťaží a iné metódy.

OLAF pokračoval vo vyšetrovaní prípadov pochybenia a nedodržovania pravidiel zo strany členov a zamestnancov inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr EÚ, čím prispel k presadzovaniu najvyšších štandardov verejnej služby v EÚ.

Pokiaľ ide o výnosy, podvodníci riešili zvýšené ťažkosti pri preprave veľkého množstva tovaru, cez rozloženie zásielok tovaru na menšie zásielky. Zložité schémy schránkových spoločností so sídlom v mnohých jurisdikciách, a to aj mimo EÚ, slúžili na zastretie podhodnocovania a podvodov týkajúcich sa pôvodu. Nové podvodné systémy sa objavili v súvislosti s pandemiou COVID-19, prechodom na zelené hospodárstvo a s odpadovým hospodárstvom .

Podvody zamerané na ekologické projekty a digitalizáciu

Najmenej 37 % finančných prostriedkov z Mechanizmu EÚ na podporu obnovy a odolnosti sa použije na uľahčenie prechodu EÚ na zelené hospodárstvo. V roku 2021 OLAF odhalil a vyšetril prípady, v ktorých sa ukázalo, že podvodníci sa zameriavali aj na ekologické projekty a na financovanie digitalizácie, ktorá je ďalším pilierom financovania nástroja NextGenerationEU. Tieto prípady a schémy sa premietajú do analýz a budúcich vyšetrovaní úradu OLAF, ktoré pomôžu ochrániť budúce fungovanie Mechanizmu EÚ na podporu obnovy a odolnosti. Príklady v správe úradu OLAF za rok 2021 zahŕňajú podvody poškodzujúce financovanie softvérových projektov, alternatív k pesticídom, lesov či lietadiel šetrnejších k životnému prostrediu. Cezhraničné pašovanie môže tiež negatívne ovplyvniť ekologické ambície Európy: ako v 2021 OLAF aktívne bojoval proti nezákonnému obchodovaniu s odpadom, pašovaniu nezákonných chladiacich plynov a nepovoleným pesticídom.

Predchádzanie podvodom a ochrana finančných prostriedkov EÚ na obnovu

Najúčinnejším spôsobom, ako zabezpečiť, aby sa s každým eurom nakladalo zodpovedne, je predchádzať stratám príjmov a podvodom týkajúcim sa výdavkov. Aj v minulom roku sa OLAF naďalej zameriaval aj na prevenciu. Jeden z prípadov uvedených v správe úradu OLAF za rok 2021 poukazuje na to, ako vyšetrovatelia úradu OLAF odhalili potenciálne zneužitie peňazí vo výške najmenej 330 miliónov EUR a odporučili ho zastaviť skôr, ako

mohlo byť spáchané. Experti úradu OLAF na prevenciu podvodov pracovali v roku 2021 aj na možných rizikách pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Špecializovaná pracovná skupina preskúmala národné plány opatrení primeraných na prevenciu podvodov a podávala správy priamo kolegom v Európskej komisii zodpovedným za schvaľovanie národných plánov obnovy a odolnosti 27 členských štátov EÚ.

Falošné ponuky očkovacích látok proti ochoreniu COVID-19

Vo februári 2021 OLAF verejnosť jasne varoval pred možnými podvodmi v súvislosti s vakcínami proti ochoreniu COVID-19. OLAF dostával od vládnych zdrojov z členských štátov EÚ informácie o ponukách údajných sprostredkovateľov na predaj veľkého množstva očkovacích látok, a to najmä tých, ktoré boli schválené na použitie v EÚ. Cieľom podvodníkov bolo podľa úradu OLAF presvedčiť subjekty verejného sektora, aby zaplatili vysokú akontáciu na zabezpečenie predaja, a zmiznúť s peniazmi. V prípade všetkých týchto pokusov o podvod išlo o takmer 1,2 miliardy dávok očkovacej látky za celkovú požadovanú cenu vyššiu ako 16,4 miliardy EUR. Zásah zo strany úradu OLAF pomohol odhaliť tieto falošné ponuky, zabrániť obrovským stratám verejných financií a ochrániť zavádzanie vakcinácie.

Pašovanie tabakových výrobkov

Tabakové výrobky každý rok predstavujú veľkú časť pašovaného alebo falšovaného tovaru, na ktorý sa OLAF zameriava. Rok 2021 nebol odlišný: OLAF a jeho partneri zabránili vstupu celkovo 437 miliónov nelegálnych cigariet na trh EÚ. Táto suma pozostáva z 93 miliónov cigariet pašovaných do EÚ, 253 miliónov cigariet skonfiškovaných mimo jej hraníc a z 91 miliónov cigariet vyrobených nezákonným spôsobom na miestach v celej EÚ. OLAF taktiež pomohol vnútroštátnym orgánom skonfiškovať celkovo 372 ton surového tabaku. Odhaduje sa, že tieto kroky uchránili členské štáty EÚ pred stratou príjmov vo výške 90 miliónov EUR.

Úplné znenie správy je k dispozícii [tu](#).

Poslanie, mandát a právomoci úradu OLAF

Poslaním úradu OLAF je odhaľovať, vyšetrovať a zastavovať podvody týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ.

OLAF ho napĺňa tým, že:

- vedie nezávislé vyšetrovania podvodov a korupcie týkajúcich sa finančných prostriedkov EÚ s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky prostriedky daňovníkov EÚ dostali k projektom, ktoré môžu viesť k tvorbe pracovných miest a rastu v Európe,
- prispieva k posilneniu dôvery občanov v inštitúcie EÚ tým, že vyšetroje závažné pochybenia zamestnancov a členov inštitúcií EÚ,
- vypracúva účinnú politiku EÚ v oblasti boja proti podvodom.

V rámci svojej nezávislej vyšetrovacej úlohy môže OLAF vyšetrovať záležitosti týkajúce sa podvodov, korupcie a iných trestných činov poškodzujúcich finančné záujmy EÚ, pokiaľ ide o:

- všetky výdavky EÚ, pričom hlavnými kategóriami výdavkov sú štrukturálne fondy, poľnohospodárska politika a

- fondy rozvoja vidieka, priame výdavky a vonkajšia pomoc,
- niektoré oblasti príjmov EÚ, predovšetkým clá,
- podozrenia z vážneho pochybenia zo strany zamestnancov a členov inštitúcií EÚ.

Po ukončení vyšetrovania zo strany úradu OLAF je na príslušných orgánoch EÚ a vnútroštátnych orgánoch, aby preskúmali opatrenia nadväzujúce na odporúčania úradu OLAF a rozhodli o nich. Všetky dotknuté osoby sa považujú za nevinné, kým sa zákonným spôsobom nepreukáže ich vina na príslušnom vnútroštátnom súde alebo na súde EÚ.

Ďalšie podrobné informácie vám poskytnú:

Jana CAPPELLO
hovorkyňa
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)
Telefón: +32 2 29 85549
E-mail: olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

Eirini NIKOLAIDOU
zástupkyňa hovorkyne
Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF)
+32 2 29 83128
olaf-media@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/anti_fraud

